

De l'art efímer, al canvi social

Institucions i ajuntaments, arreu l'Alt Empordà, fan cada cop més ús d'aquest mitjà popular com a reivindicació permanent

Un dels murals realitzats a Bàscara pel Col·lectiu els Catatònics

«A mitjans dels 90, quan vaig començar fent art de carrer, poca gent ho considerava art, més aviat érem vistos com a grafeters que 'embrutàvem' parets dels nostres barris o ciutats. A poc a poc i amb esforç i sacrificis (molts diners i moltes multes després) hem aconseguit donar la volta a aquest mantra de vandalisme. La societat en general comença a percebre l'art urbà, com a tal» reflexiona des del Col·lectiu els Catatònics, nascut a Bàscara arran dels fets de l'1 d'Octubre, un dels seus membres amb nom artístic Cru. L'art urbà porta implícit el fet de ser efímer: «Per definició una obra d'art feta al carrer la comences a dissenyar sabent que tard o d'hora quedarà tapada per una altra obra o malmesa pel pas del temps. Penso que l'interessant és que perduri la feina, el missatge o el motiu de l'artista i no l'obra en si». El que importa als artistes és tenir coses a dir i expressar-les «a través de qualsevol suport, ja sigui en una paret amb esprais, amb una tela amb pinzells o amb un disseny en un tweet».

Un dels seus aspectes més significatius és que té vida; un

naixement i una mort, i «ens impacta tant quan neix (per com transforma l'espai) com quan mor» destaca Fert. Es tracta d'un altre artista, amb gran projecció, que l'any 2018 va pintar un mural a la part de darrere de la Cooperativa Ricardell, de Pont de Molins, i que ara ha vist com quedava derruït. L'obra va sorgir de la seva iniciativa personal per divulgar el missatge Give a Hand to Nature amb la màxima visibilitat: «Com qui paga una tanca publicitària per promocionar la seva empresa, jo volia promocionar el respecte per la natura. En aquest cas, la localització era immillorable, al peu de la carretera on es va iniciar el foc del 2012, i el cos em demanava fer un mural que tractés sobre la prevenció d'incendis». És per això que amb l'excusa del mural i la predisposició d'ADF Empordà: «Volia promocionar aquesta actitud de conservació i respecte per l'entorn com a peça clau per a la prevenció». També hi van intervenir els nens del casal de Pont de Molins durant la producció del mural.

Dos anys després i per desenvolupar l'entorn urbanístic de la zona «ha estat necessari tirar a terra aquesta part de l'edifici on hi havia el mural» explica l'alcalde Josep Fuentes. L'objectiu és que un cop s'hagi reordenat l'espai, l'artista hi pugui intervenir de nou. Conscient que són obres que tenen data de caducitat, sigui pel deteriorament perquè està a la intempèrie o per la seva destrucció directa, Fert reivindica com «la seva funció és la mateixa que el d'una obra exposada en un museu, divulgar una idea. Amb la diferència que l'art urbà és accessible absolutament per a tothom i, per tant, trobo, més bon comunicador».

Com molts altres artistes ha pintat murals que han durat literalment 4 hores. «Des que vaig començar a pintar al carrer, vaig assumir aquesta realitat, i no em molesta. Pintes un mural i qualsevol te'l pot pintar a sobre o tapar, de la mateixa manera que dona joc a opinar-ne i a valorar-lo. Quan una obra de teatre s'ha acabat, ja ha complert la seva funció, i això no frustra a ningú, ja siguis creador o espectador, te n'has emportat el que volies, emocions. Més enllà d'aquest fet, crec que l'important és que doni joc als vianants i vida a l'espai urbà. És popular».

D'un temps fins ara, l'art urbà es fa present a les ciutats i municipis com una manera de deixar empremta d'una forma més permanent. És el cas de Figueres que han apostat per embellir la ciutat a través dels murals o Castelló d'Empúries. La regidora de Benestar Social, Anna Massot, assenyala que recentment l'Ajuntament ha iniciat una campanya que consisteix a anar realitzant murals reivindicatius en diferents llocs del municipi amb la voluntat de promoure el debat i sacsejar consciències, a la vegada que pretén ser un recordatori permanent de la nostra reivindicació. «Els murals són un recurs molt interessant, perquè permeten conscienciar i fer pedagogia social de manera totalment pública i permanent sobre la qüestió que es vol denunciar» assegura Massot.

La primera acció en aquesta línia, a Castelló, va ser un mural per al dia internacional contra la violència envers les dones, encarregat a l'empordanesa Sònia Estévez. L'artista reitera com aquest art sempre és efímer perquè es degrada, però «el pas del temps que va deteriorant el mural també el fa bonic, i serveix per fer memòria». També pot passar, comenta Estévez, que «passi algú per davant de l'obra i faci una pintada a sobre, és el perill que té i també l'emoció. Tot i que no és agradable, sabem que estem fent un treball a la via pública».

En evolució

Cada cop més institucions i ajuntaments estan pujant a l'onada de l'art urbà: «Personalment, no m'entusiasma la idea que les institucions s'apropiïn d'un mitjà popular, però m'agrada pensar que és una «aposta» que ens hem guanyat a pols entre totes. Primer van ser insubmisos, després moviments socials i encara ara hi ha bons motius per plantar-se, amb permís o sense, davant d'una paret amb un esprai a la mà» opina l'artista Cru, que amb motiu del Dia de la Dona ha pintat sota la firma dels Catatònics un nou mural al camp de futbol de Bàscara.

Sigui com sigui, l'art urbà està en clara evolució i la seva valoració va en auge. El creador Fert observa com «cada vegada més el que el meu client vol és una obra meva, amb el meu estil i idees, no la meva tècnica per plasmar una imatge a qualsevol format». Fa temps que l'art urbà està dins els cercles de l'elit dels mercats de l'art. «Concretament, des del moment que l'artista Banksy va pintar al mur de Palestina i va emplenar els noticiaris de tot el món, el mercat de l'art es va començar a interessar per l'art urbà». En definitiva, «l'art urbà és efímer, i encara que tingui pretensions de ser una obra permanent, fins i tot les piràmides ja no són com eren en un principi i un dia acabaran per esfondrar-se», conclou Fert.

Font del document:

https://www.emporda.info/cultura/2021/03/16/laposart-efimer-al-canvi-social/490229.html?utm_source=rss